

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU VLASTIVĚDA A PŘÍRODOVĚDA VE 4. – 5. ROČNÍKU

Vyučovací oblast **Člověk a jeho svět** má v 4. - 5. ročníku časovou dotaci v hodinách přírodovědy a vlastivědy **3 vyučovací hodiny** týdně. Do výuky je na základě probíraného učiva možné zařadit i exkurzi (či výlet – např. do kraje, o kterém jsme se učili) a případné projekty na dané téma.

Ve **4. a 5. ročníku** se vyučují 2 hodiny týdně vlastivědy a 1 hodina přírodovědy.

Oba předměty (vlastivěda a přírodověda) jsou koncipovány jako soubor vzdělávacích námětů, které jsou podle obsahové příbuznosti členěny do jednotlivých témat. Tato témata pak připravují základy pro specializovanější výuku na 2. stupni v různých předmětech (dějepis, občanská nauka, přírodopis ...).

Vlastivěda je na 1. stupni chápána jako příprava pro občanský život v České republice i sjednocující se Evropě, pro život ve 21. století. Hlavní snahou je co největší propojení učiva s konkrétním životem našich žáků, co je pro ně blízké a srozumitelné. Vlastivědné učivo by mělo vést i k pozdějšímu hlubšímu porozumění o uspořádání a proměnách lidské společnosti v prostoru a čase. Na tyto poznatky budou žáci navazovat v pozdějším studiu společenských věd.

Vlastivěda ve 4. a 5. ročníku je rozdělena do tří tematických okruhů - **Místo, kde žijeme, Lidé a čas a Lidé dolem nás**. V zeměpisné části pracují žáci s mapou ČR, učí se o naší zemi a jejím začlenění do Evropy. V dějepisné části se seznamují s nejdůležitějšími okamžiky v historii naší země.

Přírodověda zpracovává učivo dvou tematických okruhů – **Rozmanitost přírody a Člověk a jeho zdraví**.

V obou předmětech se probírá učivo ve shodě se zásadou přiměřenosti, od jednodušších, konkrétnějších částí obsahu učiva ve 4. ročníku k náročnějším a abstraktnějším v 5. ročníku.

Ve výuce se vzdělávací obsah jednotlivých předmětů často prolíná navzájem, i do ostatních předmětů (např. OEV, Čj ...).

Cílové zaměření vzdělávací oblasti:

1. Utváření pracovních návyků v samostatné i týmové činnosti.

2. Orientace ve světě informací, propojování historických, zeměpisných a kulturních poznatků, příprava pro občanský život v globalizujícím se světě 21. Století.
3. Rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, pojmenovávání skutečností a pozorovaných jevů a jejich zachycení ve vlastním projevu.
4. Poznávání rozdílů mezi lidmi, základů kulturního a tolerantního chování a jednání na základě společně stanovených pravidel soužití.
5. Samostatné a sebevědomé vystupování a jednání, efektivní a bezkonfliktní komunikace i v méně běžných situacích.
6. Ohleduplný vztah k přírodě a kulturním výtvorům a jejich ochrana.
7. Přirozené vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i k okolí.
8. Objevování a poznávání všeho, o co má žák zájem, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět (příprava na budoucí povolání).
9. Proniknutí do problematiky FG (cizí měny, euro,...).
10. Poznávání podstaty zdraví a příčin, které způsobují různé nemoci, pochopení a osvojení zásad zdravého životního stylu, dodržování bezpečnostních pravidel v běžném životě i v konkrétních situacích.

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí:

1. Kompetence k učení:

- žák samostatně pozoruje a experimentuje, porovnává poznatky, kriticky posuzuje a vyvozuje závěry pro další využití
- organizuje si a plánuje vlastní učení, používá vhodné strategie a postupy
- vyhledává a třídí informace a efektivně je využívá k učení
- operuje s obecně užívanými termíny, uvádí věci do souvislostí a širších celků z různých vzdělávacích oblastí

2. Kompetence k řešení problémů:

- žák vnímá problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí způsob řešení problému
- vyhledává informace k řešení problému, objevuje různé způsoby, jak dosáhnout cíle
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí a dokáže je obhájit

3. Kompetence komunikativní

- žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v ústním projevu.
- naslouchá ostatním, rozumí jim, dokáže účinně reagovat a zapojit se do diskuse, obhájit svůj názor a vhodně argumentovat
- využívá získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi.

4. Kompetence sociální a personální

- žák účinně spolupracuje ve skupině, podílí se na vytváření pravidel práce v týmu, dokáže přijmout novou roli v pracovní činnosti, pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce (např.: projekty, kooperativní výuka, skupinová práce, zodpovědnost za práci ve skupině)
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, poskytne pomoc nebo o ni sám požádá (vzájemná pomoc mezi spolužáky, pomoc slabším apod.)
- efektivně spolupracuje, přispívá k diskusi, respektuje druhé, oceňuje zkušenosti druhých
- má pozitivní představu o sobě samém, podporu sebedůvěry a samostatnosti (během hodnocení, sebehodnocení, rozboru chyb, učení se chybou)

5. Kompetence občanské:

- žák rozvíjí schopnost respektování a empatie (každodenní život školy)
- dodržuje stanovená pravidla ve škole i mimo školu (každodenní život školy)
- zodpovědně se rozhoduje podle dané situace, je schopný pomoci druhému
- respektuje, oceňuje a chrání kulturní tradice a historické dědictví
- chápe základní ekologické souvislosti

6. Kompetence pracovní:

- žák plní povinnosti, adaptuje se na nové či změněné podmínky
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu a ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá získaných znalostí a zkušeností pro svůj další rozvoj, další vzdělávání a profesní zaměření